

Az *Unitárius Nőszövetség* 1992. szeptember 20-án Kolozsváron tartotta országos találkozóját és közgyűlését. A bevezető áhitat után, melyet dr. Kovács Lajos püspök tartott, a Nőszövetség tevékenységéről Zsakó Erzsébet terjesztett elő részletes jelentést. Az Egyházi Képviselő Tanács 1990 február 20-i határozata alapján indult még a Nőszövetség ujjaszervezése és munkája, melynek érdekében 1990-ben Segesváron és 1991-ben Brassóban rendeztek megbeszélést.

Az egyházközösségekben működő nőszövetségek, a helyi adottságok és hagyományok szerint, változatos formában tevékenykednek, mint pl. biblia óra, vallási, történeti, orvosi, népművészeti előadások, műsoros ünnepélyek, gyülekezeti tagok gondozása, szeretetvendégség, nyelvtanfolyam, kirándulás. Részt vesznek ökumenikus rendezvényeken. Kapcsolatot tartanak fenn az amerikai és angol unitárius gyülekezetekkel. Rendszeres orvosi tanácsadás és gyógyszer biztosítás működik a kolozsvári és segesvári nőszövetség keretében.

A jelentést szervezeti, szociális, művelődési, lélegközlési és gazdasági bizottságokban tárgyalták meg. A közgyűlés keretében megválasztották a Nőszövetség tisztikarát: elnök: dr. Kovács Lajosné; ügyvezető elnök: Zsakó Erzsébet; alelnök: Májayné Kerekes Cecília, dr. Szabó Arpádné Fülöp Magda; főtitkár: Paskuczna Szathmáry Viola; titkár: Gyulainé Jakab Anna; pénztáros: Ajtay Rozália; ellenőr: Báró Hajnal.

A közgyűlés résztvevői által megállapítást nyert, hogy a Nőszövetség bebizonyította életképességét és hogy szükség van erre a szervezetre egyházunk építése és a gyülekezet diakóniai szolgálata érdekében.

A nőszövetségi tagok részt vettek a vasárnapi istentiszteleten; a szószéki szolgálatot Orbókné Szent-Iványi Ilona lelkész nő végezte.

Az Unitárius Világszövetség — IARF — teológiai konferenciát rendezett 1992 július 20—25. között a franciaországi Münsterhez tartozó Lee Kleebach Konferencia Központban. Témája: „Albert Schweitzer és a világvallások“, melyről az alábbi 11 előadás hangzott el:

1. A vallás Albert Schweitzer felfogása szerint, előadó André Gounelle, Montpellier-i teológiai tanár;
2. A szabadelvű protestánsok Európában — Pierre-Jean Ruff, párizsi lelkész;
3. Fejlődési irányok az IARF-ben — Robert Traer, az IARF főtitkára;
4. Protestantizmus és katolicizmus Albert Schweitzer szerint — előadó Andreas Rössler stuttgarteri főszerkesztő;
5. Albert Schweitzer és a panteizmus — Hans-Hinrich Jenssen, tanár, Németország;
6. Albert Schweitzer és a kínai vallásos gondolkodás — Johann Zürcher, vallástörténész, Svájc;
7. Albert Schweitzer és az afrikai vallás — At Ipenburg, holland teológus;
8. Albert Schweitzer és A világvallások c. munkájának új értelmezése — Max Ulrich Balsinger — lelkész, Zürich;
9. Albert Schweitzer és az unitarizmus — dr. Erdő János;
10. Schweitzer a muzikológus — Francis Müller, strasbourgi lelkész;
11. Albert Schweitzer és a vallás zenei dimenziója — Bernard Reymond, teológiai tanár, Lausanne.

Az előadásokat angol, francia és német vitacsoportokban beható megbeszélés követte. Az utolsó nap a konferencia eredményeit összegezte André Gounelle és Max Ulrich Balsinger.

A konferencia keretében volt egy kirándulás a Kayserbergi-Sigolsheim katonai temetőben. Majd Schweitzer szülőházát látogatták meg Günsbach-ban, végül megtekintették Colmarban az Unterlinden Múzeumban Grünwald világhírű oltárképét.

Egyházunk képviselőiben dr. Erdő János, dr. Szabó Árpád és dr. Rezi Elek vettek részt a konferencián, akik július 23-án ismertették egyházunk helyzetét és jövőre vonatkozó programját, valamint népünk küzdelmét az alapvető emberi és demokratikus jogokért. Az ismertetés sok hozzászólást váltott ki és egyházunk jobb megismerését segítette elő.

Lelkészszevelés.

Szakvizsgát tett 1992. július 1—8. napjain Nagy Attila 7,11 és Szentgyörgyi Sándor 7,64 osztályzattal; 1992. szeptember 30-án pedig Ilker Árpád 7,65 osztályzattal.

Lelkészképesítő vizsgát tett 1992. július 14-én Fóris Zoltán újszékelyi gyakorló segédlelkész 6,72 osztályzattal; 1992. szeptember 29-én Kelemen Levente marosvásárhelyi gyakorló segédlelkész 6,11 osztályzattal.

Felvételi vizsgát tettek 1992. szeptember 14—19. között és a Protestáns Teológiai Intézet I. évfolyamára beiratkozhattak: Lőrinczi Lajos 9,21, Gyerő Dávid, 9,14, Szabó László 8,94, Koppandi Botond 8,89, Tordai Ernő 8,66, Szeredai Noémi 9,40 és Kocs Júlia 9,10 osztályzattal.

Személyi változások

Rüsz Tibor, gyakorló segédlelkész, a fogaras-nagyszebeni egyházközségből áthelyezést nyert 1992. október 1-től a túri egyházközségbe.

Márkos Ervin, oklándi lelkész 1992. október 1-től kinevezetett rendes lelkésznek a fogaras-nagyszebeni egyházközségbe.

1992. október 1-től kinevezést nyert gyakorló segédlelkésznek:

Szentgyörgyi Sándor Marosvásárhelyre, *Nagy Attila* Kőkösre és *Ilker Árpád* Homoródújfaluba.

● *Máthé Sándor*, olthévi lelkész, az 1991—1992. tanévet a manchesteri Unitarian College-ban befejezte. Ottléte alatt a gyakorlati teológiai körében folytatott tanulmányokat, számos egyházközségben prédikált és angol nyelvismeretből a „Cambridge bizonyítványt“ szerezte meg.

● *Dr. Victor Carpanter* San Francisco-i lelkész és felesége 1992. augusztus 15—16. napjain meglátogatták a kolozsvári monostori testvéregyházközséget. 16-án délelőtt a belvárosi és délután a monostori gyülekezetben prédikált. Beszédét mindkét helyen dr. Erdő János tolmácsolta magyarul. 17—18. napjain a sepsiszentgyörgyi, baróti és székelyudvarhelyi egyházközségek épülő templomait tekintette meg. Majd a székelykeresztúri egyházközséget látogatta meg és tájékozódott az Orbán Balázs, volt unitárius líceum helyzetéről.

● A székelykeresztúri Orbán Balázs, volt unitárius líceum 1993-ban készül megünnepelni alapításának 200. évfordulóját. Erre az alkalomra az iskola teljes kijavítását vették tervbe, melyhez egyházunk anyagi támogatását is kérték. Egyházi Képviselő Tanács tekintettel az évforduló jelentőségére és arra a törekvésére, hogy az 1948-ban államosított iskola visszakerüljön egyházunk tulajdonába, az iskolának 1 250 000 lej segélyt utalt ki. Az összeg átadására 1992. augusztus 18-án került sor Székelykeresztúron, ünnepélyes keretek között. Jelen voltak az egyház képviselőiben dr. Erdő János főjegyző és Farkas Dénes főszámvevő, az egyházkör részéről dr. Molnár István és Gálfalvi Sándor

felügyelő gondnokok, valamint Botha Dénes, mint Báró József esperes helyettes. Az iskola részéről az igazgató, tanárok és tisztviselők vettek részt. Az átadás jelentőségét emelte dr. Victor Carpenter és felesége jelenléte.

● *Dr. George Williams egyetemi tanár és felesége dr. Gellérd Judit* 1992. augusztus—szeptember hónapban meglátogatták az egyházi központot és több egyházközséget. Találkoztak vezető világi egyháztaggokkal, tájékoztáltak egyházunk helyzetéről és a testvéregyházközségek kapcsolatáról.

Halottaink

Zsigmond Csaba Attila kobátfalvi lelkész 1992. július 24-én, 44 éves korában elhunyt. 1948. október 12-én született Kolozsváron. 1966-ban tett érettségi vizsgát. Teológiai tanulmányait 1966—1970 között végezte a Protestáns Teológiai Intézetben. 1970-től 22 éven keresztül szolgált a kobátfalvi egyházközségben. Július 28-án temették el a kobátfalvi temetőbe. A lelkészi szolgálatot Báró József székelykeresztúri esperes végezte. Egyházunk nevében Szabó Zoltán, a lelkészkör nevében Botha Dénes fiatfalvi lelkész mondott búcsúbeszédet. A sírnál Keresztes Sándor homoródszentpáli, Nagy Levente Kolozsvár irisztelepi református, Kedei Mózes székelyudvarhelyi, Fülöp Dezső mészköi, Szombatfalvi József csehétfalvi, Kiss Gergely székelyszentmihályi lelkész és az egyházközség részéről Iszák Domokos pénztárnok mondott búcsúbeszédet.

Dr. Kiss Zoltán hivatalnok, a Főtanács és a Pénzügyi Bizottság tagja 1992. augusztus 13-án, 75 éves korában, Kolozsváron elhunyt. Augusztus 15-én temették a Házsongárdi temetőbe. A lelkészi szolgálatot Sebe Ferenc ny. előadótanácsos végezte.

Pataki András magyarszováti lelkész 1992. szeptember 4-én, 54 éves korában Magyarországon elhunyt. 1938. augusztus 18-án született Várfalván, 1956—1960 között végezte teológiai tanulmányait a Protestáns Teológiai Intézetben, 1960-tól 32 éven keresztül teljesített szolgálatot a magyarszováti egyházközségben. Szeptember 6-án temették a helybeli unitárius temetőben. A lelkészi szolgálatot Jakab Dénes szent-ábrahámi lelkész végezte. Dr. Erdő János főjegyző az egyház, Benedek Sándor esperes az egyházkör, a helybeli református egyházközség nevében Péntek Márton lelkész, valamint Kiss János az egyházközség gondnoka mondott beszédet. A sírnál Nagy Ödön várfalvi, Lőrinczi Károly aranyosrákosi és Székely János árkosi lelkész búcsúztatták.

Emlékük legyen áldott!

Bartók Béla ifj.: *Az öt földrész. Ahogy én láttam 186 utazásomat.* Püski, Budapest, 1992. 442 l.

A könyv szerzője: a zeneszerző és zongoraművész Bartók Béla fia, műegyetemi tanársegéd, államvasuti mérnök, a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnoka. Mindig érdekelte a világ. A távolabbi környezet, a más tájak és lakói megismerésének vágya tette világjáróvá.

Önmagáról így vallott: „Életem úgy alakult, hogy családom sokoldalú érdeklődése és elsősorban apám négy földrészen tett utazásai és az azokról szóló beszámolók már egészen kiskoromban felkeltették érdeklődésemet az utazás iránt, és a továbbiakban minden lehetőséget megragadtam az ország- és világlátásra“.

Sokat utazott, gyalog, vonaton, hajón és repülön. Öt földrészt és hetven országot járt be. Könyvében 186 utazásáról számol be. Az első utazása 1923-ban volt, 13 éves korában, mint középiskolai tanuló látogatta meg Pozsonyt és Radványt Csehszlovákiában. Az utolsó utazása pedig 1991-ben Bécsben volt. A második világháború végén, 1944-ben került sor élete leghosszabb külföldi útjára — Csehszlovákia, Németország, Lengyelország, mely élményeiben és fizikai teljesítményekben sok későbbi útját fölülmúlta. 155 napi távollét után, 1946 májusában érkezett haza Budapestre. Alkalma volt megismerni a háborút, a vele járó pusztítást, szenvedést, nyomorúságot, embertelenséget. Tapasztalatait így summázza: „Hányódtunk, mint fűszál a viharban“.

A háború után, a következő tíz évben a külföldi utazások lehetősége megszűnt, még Magyarországon is jelentős területekre csak engedéllyel lehetett utazni. A reménytelennek látszó helyzetben 1955-ben mégis sikerült folytatnia utazását Prágába.

Mind itthon ismerősei körében, mind utazásai alatt sok olyan emberrel találkozott, akik világjárásuk során megfordultak Tokiótól egészen Rio de Janeiróig, de sohasem jártak pl. Pécsen vagy Szegeden. A szerző törekedett ezt a mulasztást elkerülni s hazáját a lehető legteljesebb mértékben megismerni. Végigjárta az ország minden vármegyéjét, valamennyi várost és 10 000 lakósnál nagyobb községet meglátogatott.

Útjainak mintegy negyedrésze édesapja munkásságához kapcsolódott, előadások tartásával, zenei ünnepeken vagy szoboravatásokon való részvétellel. Így ez a könyv az Ő emlékét is szolgálhatja.

Utazásainak egynegyede egyházi rendeltetésű volt. 1971—1989 között 38 alkalommal utazott külföldre egyháza képviselőjeként. Jelen volt 1972-ben dr. Kovács Lajos püspök beiktatásán Kolozsváron; 1974-ben részt vett az Unitárius Világszövetség — IARF — Kolozsváron tartott végrehajtóbizottsági ülésén; 1977-ben jelen volt az Unitárius Világszövetség — IARF — regionális teológiai konferenciáján, valamint 1979-ben Dávid Ferenc halálának 400. évfordulóján tartott ünnepségen, szintén Kolozsváron.

Édesapja szülővárosát, Nagyszentmiklóst először 1959-ben látogathatta meg, másodszer pedig 1990-ben édesapja 100 éves születésnapja alkalmából.

186 utazása behálózta az öt földrészt. Utazásai közben a világ megnőtt vele. Ennek a megnőtt világnak igyekezett hű polgára lenni egész emberségével. Utazásaival világlátogatási vágyának kielégítése és az élményszerzés mellett egyetemes célt is szolgált: az ismeretszerzés és terjesztés, műemlékek megbecsülése, a természet védelme és az ember méltóságának ügyét.

A szerző beszámolóit vonzó, elmélyült megfigyelő készségről tanúskodik. Leírásai eltérnek a megszokott útleírásoktól. A szokásos történelmi, földrajzi vagy művészettörténeti ismertetés helyett igyekezett az útjain előfordult különlegességeket, találkozásait kiemelkedő politikai, művészeti vagy egyházi személyekkel, valamint az utazások előkészítése során magyar és külföldi tipikus adminisztratív intézkedéseket ismertetni.

A kötet gazdag művészi értékű szemléltető képanyaggal egészül ki, mely az olvasó elé tárja az öt földrész meglátogatott helyeit.

A könyv minden elismerést megérdemlő szépkivitele a Püski Kiadó érdeme.

Bartók Béla ifj. értékes könyvét olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Erdélyi egyházaink évszázadai. Bukarest, 1992, 311 l.

A Romániai Magyar Szó kiadásában jelent meg ez a könyv, mely az erdélyi négy magyar egyház — római katolikus, református, unitárius és evangélikus egyházak — monográfiáját tartalmazza. A történeti munka kiadását a szerkesztők — Barabás Zoltán, Miklós László és Bodó Barna — így indokolják: „népünk, történelmi egyházaink számára a tulajdonképpen kihívást nem a totalitarista rendszer erőszakos ateizmusa jelentette, hanem a vallási és történelmi tudatlanság, amibe a kommunista diktatúra belékényszerítette. És éppen ezért tartottuk kiemelkedően fontos, egyben nemes feladatunknak és kötelességünknek egy olyan egyháztörténeti kiadvány gyors megjelenését, amiből és amelyben a különböző vallási felekezetek hívői, de nemcsak ők, az ökuménizmus szellemében önmagunkra: múltunkra ismerhetnek“.

Erdélyi egyházaink történetét nyolc részben mutatja be: 1. A gyulafehérvári római katolikus megyepüspökség — Lestyán Ferenc, 2. A régi csanádi egyházmegye és utódpüspöksége — dr. Franz Krauter, 3. A nagyváradi római katolikus püspökség — Fodor József, 4. A szatmári római katolikus püspökség — Bura László, 5. Az erdélyi református egyházkerület — dr. Juhász András és dr. Csiha Kálmán, 6. A királyhágómelléki református egyházkerület — dr. Eszenyei Béla és Eszenyeiné dr. Széles Mária, 7. Az unitárius egyház — dr. Erdő János, 8. A romániai zsinatpresbiteri evangélikus-lutheránus egyház — Szedressy Pál és Kiss Béla.

Az unitárius egyház történetét a szerző 16 részben tárgyalja: 1. Dávid Ferenc élete és reformátori munkássága, 2. Küzdelem a trinitárius és unitárius reformációi irányok között, 3. A tordai ediktum, az unitarizmus terjedése és az egyház szervezése, 4. Az ellenreformáció és Dávid Ferenc elítélése, 5. Az unitárius egyház a református fejedelmek alatt 1605—1690 között, 6. A dési egyezség, 7. Az óvári főiskola, 8. A Lipot-

diploma és az óvári főiskola elvétele, 9. Az ellenreformáció templom- és iskolafoglalásai, 10. Az unitáriusok védelmi intézkedései az ellenreformációval szemben, 11. A Türelmi rendelet és az egyház külső megújulása, 12. Az egyház belső megújulása: egyházi és iskolai reformok, 13. Küzdelem az abszolutizmus egyház- és iskolapolitikája ellen, 14. Egyház-építés az egyenlőség és viszonyosság szellemében, 15. Vallani és vállalni: az egyház szolgálata a kisebbség életében, 16. Egyházunk élete és szolgálata 1928—1990 között.

„Az erdélyi könyvnyomtatás több évszázados történetében — állítják a szerkesztők — ez az első alkalom, amikor a négy történelmi magyar egyház... históriája, nyolc kismonográfia formájában egy fedél alá kerül egy könyv hasábjain“. A könyv kivételessége azonban nem csak ebből fakad, hanem a tolerancia szelleméből és népünk iránti szolgálatvállalásából.

Erdélyi egyházaink évszázadai c. könyv hézagpotló és útmutató múltunk megismerése, jelenünk megértése és jövőnk vállalása tekintetében. Egyházaink múltja iránti érdeklődőknek figyelmébe ajánljuk.

(—)

Előfizetőink figyelmébe

A Keresztény Magvető előfizetési díja belföldön évi 400 lej, melyet a lelkeszi hivatalok útján, vagy közvetlenül az egyházi központba (Episcopia Unitariană, 3400 Cluj, B-dul 22 Decembrie nr. 9) lehet befizetni.

Az előfizetési díj a nyugati országok részére évi 12 dollár.

ANNUAL SUBSCRIPTION from abroad — 12 — dollars — (postage included) should be sent to the Unitarian Church, B-dul 22 Decembrie nr. 9, 3400 Cluj, Romania.

Imprimeria „Ardealul“ Cluj cd 3029/93 600 ex